

Srbsko je ako diamant...

Bratislava, 15. Október 2008

„Srbsko je ako diamant“, ktorého hodnota možno hneď po vykopení nie je očividná, no po obrúsení a vyleštení jeho cena prudko narastá. Prirovnanie vyslovila štátna tajomníčka Ministerstva zahraničných vecí SR Diana Štrofová pri príležitosti otvorenia tretej kapitoly úspešného cyklu National Security Table II (NST II) v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Konferencia s názvom: „Srbsko – Perspektívny spojenec alebo nedobrovoľný outsider?“ zapadla do mozaiky projektu Euroatlantického centra, kladúceho si za cieľ zvyšovať verejné povedomie a iniciovať širšiu diskusiu o krajinách, ktoré vyjadrili záujem o priblíženie sa k európskym a euroatlantickým štruktúram.

Na úvod štátna tajomníčka pozitívne zhodnotila cyklus konferencií NST II a zároveň poukázala na prioritu zahraničnej politiky Slovenska, ktorou ostáva stabilita a bezpečnosť západného Balkánu. Podľa jej slov, môže Slovensko pre Srbsko slúžiť ako dobrý príklad integrácie do európskych štruktúr. „Slovensko by sa malo zapojiť do procesu európskej integrácie Srbska nielen ako pasívny pozorovateľ, ale najmä svojim aktívnym angažovaním“, pokračovala Štrofová. Dodala tiež, že slovenská diplomacia by vnímala ako „veľkú porážku Európskej únie, ak by integračný proces Srbska nebol úspešne zavŕšený.“

„Dnes je Srbsko bližšie k Európskej únii než kedykoľvek predtým.“ Týmito slovami otvoril Milan Šagát, analytik Nadácie Pontis, prvý panel konferencie. „Srbsko je jednoznačne perspektívny spojenec“ nadviazal Branislav Slyško, zástupca Európskej komisie v Slovenskej republike, ktorý svojim vyhlásením jasne odpovedal na otázku, ktorá sa niesla celým podujatím. Vyzdvihol kľúčovú rolu Srbska na Balkáne, no poukázal však aj na úlohy, ktoré musí splniť na dosiahnutie štatútu kandidátskej krajiny, pričom osobite pripomenul plnú spoluprácu s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY) v Haagu. „Riešenie je jednoduché“, hlavnou prekážkou zostáva vydanie Ratka Mladiča do Haagu doplnil Vladimir Gligorov z Viedenského Inštitútu medzinárodných ekonomických štúdií. Silné ekonomické väzby v regióne a veľký export do okolitých krajín dávajú Srbsku, podľa Gligorova, štatút kľúčového hráča a partnera na západnom Balkáne. Podľa jeho slov boli významným momentom pre Srbsko v procese približovania sa Európe predčasné parlamentné voľby, ktoré priniesli prodemokratickú a proeurópsku vládu. Nemenej významným faktom je silná podpora európskej integrácie zo strany srbskej verejnosti. Gligorov poukázal na fakt, že „popularita EU medzi obyvateľstvom je omnoho vyššia ako bola napr. v Poľsku, alebo Maďarsku ešte pred vstupom krajín do Únie a na rozdiel o niektorých krajín nie je integrácia záležitosťou elít, ale nás“. Do diskusie sa zapojil tiež Michal Polgár z Euroatlantického centra, ktorý pripomenul vyhlásenie Srbského ministra obrany Dragana Šutanovača, ktorý v októbri 2008 varoval EÚ, že v prípade že sa „neotvorí Srbsku čím skôr, môže Belehrad hľadať iné riešenie s Ruskom“. Profesor Gligorov však reagoval, že obdobné vyhlásenia sú už v Srbsku ojedinelé a nevidí k európskej budúcnosti Srbska alternatívu.

Milan Šagát dodal, že nacionalistická, radikálna politika v Srbsku prehráva, čoho dôkazom je podpis Stabilizačnej a asociačnej dohody s EÚ, bezpečnostnej dohody s NATO a vydanie dvoch zo štyroch najhl'adanejších osôb podozrivých z vojnových zločinov, Radovana Karadžiča a Stojana Župljanina, do Haagu.

V otázke stabilizácie bezpečnostnej situácie v Kosove po vyhlásení nezávislosti panovala medzi zástupcami Srbska, NATO, Ruskej federácie a analytikmi pozoruhodná zhoda. Steffen Elgersma, z divízie politických záležitostí a bezpečnostnej politiky NATO, taktiež vyjadril spokojnosť Aliancie s posledným priaznivým vývojom situácie v Srbsku. V otázke Kosovskej nezávislosti je presvedčený, že zatiaľ „je predčasné hovoriť o dopadoch nezávislosti Kosova na región“, no naznačil ekonomické výhody, ktoré vyhlásenie

nezávislosti prinieslo. Hlavnou agendou Aliancie však ostáva zaisťovanie bezpečnosti oboch etníc v etnicky zmiešanom Kosove. Pavel Urban, analytik a vedúci redaktor domácej redakcie SITA, reagoval na októbrový výrok srbského prezidenta Tadiča, ktorý ako krajnú možnosť riešenia situácie pripustil rokovanie o prípadnom rozdelení Kosova. Urban prirovnal terajšiu situáciu Kosova k situácii Srbska na konci 90tych rokov a definoval Kosovo ako „krajinu ktorá nemá všetky právomoci na celom území“. Za statusom Kosova jednoznačne ešte nie je bodka, no zdá sa, že sa bezpečnosť obyvateľstva sa viditeľne zlepšila.

Cyklus konferencií NST II je organizovaný v spolupráci so Sekciou verejnej diplomacie NATO a Ekonomickou univerzitou v Bratislave.

Informácie poskytla Lucia Weinbergerová z Euroatlantického centra.

Tlačová správa je voľne šíriteľná a modifikovateľná